

- [Facebook](#)
- [Twitter](#)
- [RSS Feed](#)

Søg på en bog

Search

- [Anmeldelser »](#)
- [Artikler »](#)
- [Podcasts »](#)

Nyhedsbrev:

Email

Tilmeld!

- [Om LitteraturNu](#)
- [Redaktion & Skribenter](#)
- [Kontakt](#)

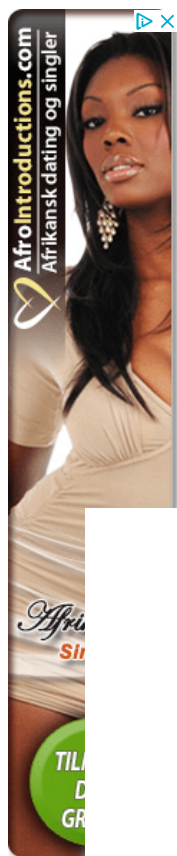
Copyright 2015 · LitteraturNu · All Rights Reserved

Foto: Elisa Roupenian Toha, 2019.

Synes godt om

24 personer synes godt om dette. [Opret en profil](#) for at se, hvad dine venner synes godt om.

Af [Anna Brandi Holum](#) | 10. september 2019

En kærlighedserklæring til modbydeligheden – Kristen Roupenian

KATTEMENNESKE OG ANDRE FORTÆLLINGER

Vælger du at drage ind i Roupenians univers, skal du tackle det instinktive fight-or-flight-mode, der opstår, når du skal gøre op med dig selv, om du er klar på novellernes dystre historier og mørke sandheder.

Deres overlappende kroppe bliver til én krop. Deres mange hjerner bliver til én forvirret og panikslagen hjerne. I stedet for mange forskellige mennesker bliver de til én sydende masse, en skrækslagen og ophidset organisme, en pøl af sansende kød i udbrud, en mangeøjet og manglelemmet noget.

‘Til min mor, Carol Roupenian, som lærte mig at elske det, der skræmmer mig’. Sådan lyder dedikationen i den aktuelle forfatter, Kristen Roupenians, omdiskuterede novellesamling KATTEMENNESKE OG ANDRE FORTÆLLINGER. Og Roupenians kærlighed til det, der skræmmer hende, lader til at være udgangspunktet for de tolv dystre, skæve og skarpe noveller i samlingen. Især novellen “Kattemenneske” har fået opmærksomhed på den internationale arena siden udgivelsen i The New Yorker i 2017, hvor den på få dage blev tidsskriftets mest delte novelle i hele 2017.

Måske skyldes det novellens rå skildring af den moderne datingkultur, hvor man møder den unge, studerende Margot på sin første date med den betydeligt ældre Robert. Efter daten har de to hovedpersoner sex, men det er uklart for læseren, om Margot egentlig har lyst til det. Efter novellens udgivelse delte mange unge kvinder novellen, fordi de kunne identificere sig med Margot i denne situation. Dermed gled novellen direkte ind i den ophedede MeToo-debat, hvor der blev sat spørgsmålstejn ved samtykke og magtbalancen mellem mænd og kvinder.

Margots lidet flatterende fremstilling af Roberts udseende, samt hendes erkendelse af, at hun egentlig ikke har lyst til at gå i seng med ham, men ikke føler, det er i hendes magt at stoppe det, er et lysende eksempel på, hvorfor novellen blev så relevant for MeToo-debatten.

Et bemærkelsesværdigt element i “Kattemenneske” er hvordan historiens udvikling drives af Margots tanker omkring hendes møde med Robert og hendes konstante vurdering og bedømmelse af ham og hans handlinger. Synsvinklen er enormt personlig og hudløst ærlig, og man får indblik i, hvad der sker i hendes hoved og krop fra det første møde med Robert til de ender i seng sammen. Det er værd at bide mærke i Margots beskrivelser af Robert i situationen før de skal have sex, hvor man fornemmer en foragt overfor ham og det, der skal til at ske: ‘Synet af ham sådan, bukket så kluntet forover med en mave, der var tyk og blød og dækket af hår, fik Margot til at tænke: Åh nej. Men tanken om, hvad det ville indebære at stoppe det, hun havde sat i gang, virkede overvældende...’ Margots lidet flatterende fremstilling af Roberts udseende, samt hendes erkendelse af, at hun egentlig ikke har lyst til at gå i seng med ham, men ikke føler, det er i hendes magt at stoppe det, er et lysende eksempel på, hvorfor novellen blev så relevant for MeToo-debatten.

Roupenian er ikke bleg for at diskutere diverse tabuer på en hudløs måde, og hun vender gentagne gange tilbage til menneskets modbydelige sider. Det gør hun blandt andet ved at introducere usympatiske karakterer, deres usunde, og til tider voldelige, relationer, samt en forsimpning af mennesket og dets sind, så det sommetider præsenteres som et dyr, der handler efter sine instinkter. Dette afspejles i særdeleshed i sproget, der er skarpt, rå og til tider provokerende, som for eksempel i novellen “Bidt”, hvor hovedpersonen, Ellie, drømmer om at bide sin kollega Corey: ‘Hun åbnede munden som en lampret og gik efter hans udbulende kindben, som knasede eventyrligt mellem tænderne’.

I én novelle holder man vejret i spænding, i en anden rynker man brynene i undren og i en tredje sidder man tilbage med kvalme og tomhed.

Samtidig leges der med genrer gennem samlingen. Roupenian beskriver væmmelige scener med et hav af detaljer, men som om det har en normalitet over sig, hvilket næsten føles modstridende og forkert. Hendes sprog og stemninger skifter og glider ind og ud af hinanden, og det skaber et anderledes flow og en særlig kompleksitet. I én og samme novelle kan der være mystiske hændelser, et rå og billedligt sprog, som for eksempel ‘Jeg foldede hans lemmer ud, krængede hans mølædte tøj af. Jeg tog min kniv og satte mig overskrævs på hans bryst.’ kombineret med poetiske linjer som ‘hjerteblod hjertetårer hjerte’. I én novelle holder man vejret i spænding, i en anden rynker man brynene i undren og i en tredje sidder man tilbage med kvalme og tomhed.

Et eksempel på sidstnævnte opleves blandt andet i novellen “Dødsønske” hvor hovedpersonen møder en pige og, på hendes opfordring, slår og sparker hende indtil hun kaster op, hvorefter han har sex med hende. Oprindelsen er novellens primære handling og den groteske situation beskrives yderst detaljeret, og det kan være svært som læser at forstå, hvad novellen egentlig er til for. Gennem novellen ønsker man som læser inderligt, at situationen vil blive stoppet, men den mandlige hovedperson får overbevist sig selv om at fortsætte, og situationen kører helt af sporet. Man sidder tilbage med en kvalm følelse, når man læser følgende citat, der billedligt beskriver

den frastødende situation: 'Jeg sparker hende i maven, som hun bad om... Beige havregrødsbræk vælter ud af munden på hende og flyder sammen med vandet og hvirvler rundt om mine ankler...'

Roupenian har en evne til at antyde nogle ting, således at hjernen vandrer henimod noget, man ikke vil have den til.

Da flere af novellerne besidder en atmosfære af noget overnaturligt og mystisk, skabes der en dyster stemning og et uforudsigeligt handlingsforløb, som flere gange fik mig til at sidde og vente på noget, jeg ikke helt formåede at sætte ord på. Roupenian har en evne til at antyde nogle ting, således at hjernen vandrer henimod noget, man ikke vil have den til.

Et eksempel på det ses i novellen 'Sild i tønde', hvor en datter til sin fødselsdagsfest har ønsket sig 'noget ondt'. Til slut i novellen beskrives, hvordan festdeltagerne smelter sammen: 'Deres sitrende, pulserende, pumpende, sydende kroppe begynder at svede. Så svide. Svitse. Stege. Sprække. Smelte. Og endelig smelte sammen.' Det går fra at være en ganske almindelig fødselsdagsfest til pludselig at tage form som et mareridt. Skal det forstås som en metafor for noget, eller har hun rent faktisk...sat ild til sine fødselsdagsgæster? Det føles helt grotest overhovedet at tænke det. Men måske er det lige præcis Roupenians primære styrke; at få læseren til at føle sig overrasket over sine egne tankemønstre og de grumme sandheder, der afsløres på denne rejse.

Men måske er det lige præcis Roupenians primære styrke; at få læseren til at føle sig overrasket over sine egne tankemønstre og de grumme sandheder, der afsløres på denne rejse.

En særlig ting at bemærke ved Roupenians univers og måde at fortælle historier på er hendes persongalleri – alle karakterer er skarpt beskrevet og med hendes gennemgående fokus på 'det grimme', er de fleste personer man følger, rent ud sagt, usympatiske. Det afspejles sommetider i deres overraskende handlingsmønstre, og andre gange i beskrivelsen af deres fremtoning og udsende: 'Et fedtet drys akne er spiret frem langs hendes halvplukkede hårgrense, og et mørkt modermærke strutter på siden af hendes hals... Jo længere Tilly rykker ind i den grufulde pubertet, jo mere insisterer hun på at opføre sig som et pattebarn, i et forsøg på at generobre en nuttethed, hun aldrig har haft.'

At der ikke er nogen karakter man umiddelbart sympatiserer med gør læseoplevelsen interessant, fordi historien ikke drives frem af et personligt ønske om at en karakter lykkes i det, han eller hun er i færd med. Tværtimod er det i flere tilfælde modbydeligheden og det ubegribelige i en situation, der er med til at skabe fremdrift. Det skaber en ufrivillig distance mellem læseren og hele persongalleriet, og dermed selve historien, da man ikke er personligt investeret i historien, men derimod kigger lidt med fra sidelinjen med fascination og undren.

På trods af min fascination af hendes skrivestil, fantasi, modige tone og leg med genrer, finder jeg flere gange Roupenians symbolik og metaforik forsimplet. I flere tilfælde er hendes intentioner ganske enkelt indlysende, og bliver dermed foræret til læseren, så man ikke selv får lov til at regne den ud. Det føles lidt som når nogen fortæller en intelligent joke, men så ender med at forklare den bagefter.

Man har fulgt med på sidelinjen, ageret dommer over de forskellige karakterer, og man har forsøgt at få styr på sit eget moralske kompas. Man har følt væmmelse, foragt, frygt, og uden at ville indrømme det, er man blevet nysgerrig, fascineret, forført.

Dog kan man ikke andet end at blive siddende med en ubeskrivelig og ambivalent følelse af fascination efter at have læst novellesamlingen. Man har fået præsenteret forskellige hverdagssituationer på en nådesløs måde, med temaer som den moderne datingkultur, seksualitet, magt, begær, menneskelige relationer og selvdestruktiv adfærd, og det er svært at sætte ord på, hvad det har sat gang i. Man har fulgt med på sidelinjen, ageret dommer over de forskellige karakterer, og man har forsøgt at få styr på sit eget moralske kompas. Man har følt væmmelse, foragt, frygt, og uden at ville indrømme det, er man blevet nysgerrig, fascineret, forført. Det er her, novellerne brillere – de er et strålende eksempel på, hvad litteraturen kan. De viser, at litteratur ikke er noget, man kan forholde sig objektivt til, eller noget man kan lægge fra sig. Roupenians univers bliver siddende i dig, som en knude i maven, som en hemmelighed du bærer rundt på.

- Forfatter: Kristen Roupenian
- Titel: KATTEMENNESKE OG ANDRE FORTÆLLINGER
- Originaltitel: CAT PERSON AND OTHER STORIES
- Oversat af: Louise Ardenfelt Ravnild
- Sider: 256
- Pris: 199,95,-
- Forlag: Gyldendal

Nyeste anmeldelser i kategorierne [Noveller](#),

- [Et døgnkioskrum på Louisiana Literature](#) · 29-08-2019
- [Om at høre Ursula Andkjær Olsen læse Edith Södergran – Verdenslitteratur på Rungstedlund](#) · 28-08-2019
- ['Der blev åbent om hjertet' – Peter Seeberg VED HAVET](#) · 26-08-2019

- [Brøl til friheden – Agnes Henningsen LET GANG PÅ JORDEN / LETSINDIGHEDENS GAVE · 19-08-2019](#)
- [Dating i goldt digitalt kaos – Sophia Handler FE · 06-08-2019](#)

Læs også

- [Dating i goldt digitalt kaos – Sophia Handler FE ·](#)